

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

23. november 1989*

I sag C-145/88,

angående en anmodning, som Cwmbran Magistrates' Court, Det Forenede Kongerige, i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Torfaen Borough Council

mod

B & Q PLC, tidligere B & Q (Retail) Limited, Gwent,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-Traktatens artikler 30 og 36,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden C. N. Kakouris, dommerne F. A. Schockweiler, T. Koopmans, G. F. Mancini og M. Diez de Velasco,

generaladvokat: W. Van Gerven

justitssekretær: ekspeditionssekretær D. Louterman

efter at der er afgivet indlæg af:

— sagsøgeren i hovedsagen ved advokat D. Robinson, Solicitor for Torfaen Borough Council, og ved Barrister S. Isaacs og Barrister N. Calver,

— sagsøgte i hovedsagen ved Queen's Counsel D. Vaughan, Barrister G. Barling og Solicitor A. Askham,

* Processprog: engelsk.

— Det Forenede Kongerige ved S. J. Hay, Treasury Solicitor,

— Kommissionen ved E. L. White, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 23. maj 1989, og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 29. juni 1989, afsagt følgende

Dom

- 1 Ved kendelse af 25. april 1988, indgået til Domstolen den 24. maj 1988, har Cwmbran Magistrates' Court, Det Forenede Kongerige, i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 stillet tre præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af EØF-Traktatens artikler 30 og 36 med henblik på at kunne afgøre, om nationale retsfor skrifter, der forbyder handel om søndagen, er forenelige med de nævnte bestemmelser.
- 2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en retssag mellem Torfaen Borough Council (kommunalbestyrelsen for Torfaen), herefter benævnt »kommunalbestyrelsen«, og virksomheden B & Q PLC, tidligere B & Q (Retail) Limited, herefter benævnt »B & Q«, der driver en række byggemarkeder og forretninger med havebrugsartikler.
- 3 Kommunalbestyrelsen har rejst sag mod B & Q for overtrædelse af Sections 47 og 59 i United Kingdom Shops Act 1950, idet virksomheden havde holdt sine detailforretninger åbne om søndagen med det formål at drive handel, der ikke nævnes i det femte tillæg til Shops Act. B & Q kan for et sådant forhold ikendes en maksimumsbøde på 1 000 UKL.
- 4 Det femte tillæg til Shops Act angiver de varer, som detailforretninger som en undtagelse må sælge om søndagen. Der er navnlig tale om alkoholholdige drikkevarer, visse fødevarer, tobak, aviser og andre dagligvarer.

- 5 B & Q gjorde for den nationale domstol gældende, at Section 47 i Shops Act 1950 er en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner i betydningen i EØF-Traktatens artikel 30, og at foranstaltningen ikke er begrundet i henhold til EØF-Traktatens artikel 36 eller i noget »tvingende hensyn«.
- 6 Kommunalbestyrelsen bestred, at forbuddet mod handel om søndagen er en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, og anførte til støtte herfor, at forbuddet finder ens anvendelse på indenlandske og importerede produkter, og at det ikke stiller importerede produkter ringere.
- 7 Den nationale domstol lagde til grund, at forbuddet mod at drive handel om søndagen i den foreliggende sag førte til en nedgang i virksomhedens samlede salg, at ca. 10% af de af virksomhedens solgte varer hidrører fra andre medlemsstater, og at der følgelig måtte forventes en tilsvarende nedgang i indførslerne fra andre medlemsstater.
- 8 På grundlag af det anførte fandt den nationale domstol herefter, at sagen rejste spørgsmål om fortolkningen af fællesskabsretten. Den har følgelig forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Såfremt der i en medlemsstat gælder et forbud mod, at detailforretninger holdes åbne om søndagen med henblik på salg af varer til kunder — dog at visse, nærmere angivne artikler lovligt kan sælges — og forbuddet bevirker en reel nedgang i vareomsætningen i de nævnte forretninger, herunder af varer fremstillet i andre medlemsstater, samt en tilsvarende nedgang i vareindførslerne fra andre medlemsstater, er et sådant forbud da en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ indførselsrestriktion som omhandlet i Traktatens artikel 30?
- 2) Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende, er en sådan foranstaltning da omfattet af nogen af undtagelserne i artikel 36 fra bestemmelsen i artikel 30 eller af nogen anden undtagelse med hjemmel i fællesskabsretten?
- 3) Foreligger der — af betydning for svaret på spørgsmål 1 eller spørgsmål 2 — noget forhold, som bevirker, at den omhandlede foranstaltning må betragtes som et middel til vilkårlig forskelsbehandling, som en skjult begrænsning af

samhandelen mellem medlemsstaterne eller som en uforholdsmæssig eller af anden grund uretmæssig foranstaltning?»

- 9 Vedrørende de relevante retsforskrifter, de faktiske omstændigheder i hovedsagen, retsforhandlingernes forløb samt de for Domstolen indgivne skriftlige indlæg henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Det første spørgsmål

- 10 Med det første spørgsmål ønsker den nationale domstol klarlagt, om begrebet foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner, jfr. Traktatens artikel 30, også omfatter bestemmelser, hvorefter detailforretninger ikke må holdes åbne om søndagen, for så vidt som dette forbud medfører en reel nedgang i omsætningen i de berørte forretninger, herunder i omsætningen af varer importeret fra andre medlemsstater.
- 11 Det skal indledningsvis fastslås, at nationale bestemmelser, hvorefter detailforretninger ikke må holde åbent om søndagen, finder anvendelse uden forskel på importerede og indenlandske produkter. Principielt gøres det derfor ikke herved vanskeligere at sælge produkter, der er indført fra andre medlemsstater, end indenlandske produkter.
- 12 Endvidere bemærkes, at Domstolen i dom af 11. juli 1985 (Cinéthèque, de forenede sager 60 og 61/84, Sml. s. 2605) vedrørende et forbud mod udlejning af videokassetter, der uden forskel omfattede indenlandske og indførte produkter, har statueret, at et sådant forbud kun er foreneligt med Traktatens grundsætning om frie varebevægelser, såfremt de af forbudet følgende hindringer for samhandelen inden for Fællesskabet ikke er mere vidtgående end nødvendigt af hensyn til gennemførelsen af det tilsigtede mål, der må være begrundet i henhold til fællesskabsretten.
- 13 I en sag som den foreliggende må det herefter for det første undersøges, om bestemmelser som de omhandlede forfølger et i fællesskabsretten anerkendt mål. I så henseende har Domstolen i dom af 14. juli 1981 (Oebel, 155/80, Sml. s. 1993)

allerede fastslået, at nationale forskrifter om arbejdstid samt udbringning og salg inden for bageri- og konditorivirksomhed hviler på legitime hensyn, der tilgodeses som led i den økonomiske og sociale politik, og som er forenelige med de almene hensyn, der forfølges med Traktaten.

- 14 Der må anlægges samme synspunkt, for så vidt angår nationale bestemmelser om åbningstider for detailhandelen. Sådanne bestemmelser afspejler nemlig en række politiske og økonomiske valg, idet de har til formål at sikre, at arbejds- og hviletiden tilpasses de særlige sociokulturelle forhold på nationalt eller regionalt plan, som det på fællesskabsrettens nuværende udviklingstrin tilkommer medlemsstaterne at tage hensyn til. Desuden har sådanne bestemmelser ikke til formål at regulere samhandelen mellem medlemsstaterne.
- 15 Det må for det andet fastslås, om virkningerne af sådanne nationale bestemmelser ikke går videre end nødvendigt af hensyn til gennemførelsen af det tilsigtede mål. Som anført i artikel 3 i Kommissionens direktiv 70/50 af 22. december 1969 (EFT 1970 I, s. 10) omfattes nationale foranstaltninger, der regulerer afsætningen af varer, således af forbuddet i artikel 30, såfremt deres restriktive virkninger for de frie varebevægelser går ud over, hvad der er karakteristisk for bestemmelser for handelen.
- 16 Spørgsmålet, om virkningerne af en konkret national regulering faktisk holder sig inden for disse rammer, henhører under de faktiske omstændigheder, som det tilkommer den nationale domstol at tage stilling til.
- 17 Det første spørgsmål skal herefter besvares med, at Traktatens artikel 30 skal fortolkes således, at det heri fastsatte forbud ikke finder anvendelse på nationale bestemmelser, hvorefter detailforretninger ikke må holdes åbne om søndagen, såfremt de begrænsninger af samhandelen inden for Fællesskabet, der måtte følge heraf, ikke går ud over, hvad der er karakteristisk for bestemmelser af denne art.

Det andet og det tredje spørgsmål

- 18 Under hensyn til besvarelsen af det første spørgsmål er det uforholdt at besvare det andet og det tredje spørgsmål.

Sagens omkostninger

- 19 De udgifter, der er afholdt af Det Forenede Kongeriges regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale domstol, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt af Cwmbran Magistrates' Court, Det Forenede Kongerige, ved kendelse af 25. april 1988, for ret:

Traktatens artikel 30 skal fortolkes således, at det heri fastsatte forbud ikke finder anvendelse på nationale bestemmelser, hvorefter detailforretninger ikke må holdes åbne om søndagen, såfremt de begrænsninger af samhandelen inden for Fællesskabet, der måtte følge heraf, ikke går ud over, hvad der er karakteristisk for bestemmelser af denne art.

Kakouris

Schockweiler

Koopmans

Mancini

Díez de Velasco

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 23. november 1989.

J. -G. Giraud

C. N. Kakouris

Justitssekretær

Formand for Sjette Afdeling